

PBD-GO! project

‘Iedereen leider van leren’

GO! onderwijs van de
Vlaamse Gemeenschap

Wanneer onderzoekers en pedagogisch begeleiders
de handen in elkaar slaan,
ontstaat er een evidence-informed en kwaliteitsvol
professionaliseringstraject.

Samenvatting project

Operationele doelen

1. Schoolleiders *kennen* wetenschappelijk onderbouwde kaders mbt **transformationeel, gedeeld** en **onderwijskundig** leiderschap en *kunnen* deze inzetten in hun school
2. Schoolleiders *kennen* de uitdagingen op vlak van **leerresultaten en -processen** in Vlaanderen, én formuleren op basis van **school-specifieke** uitdagingen concrete **doelstellingen**
3. Schoolleiders *kennen* **professionele leergemeenschappen** (PLG) als kader om collectief leren vorm te geven voor zichzelf en voor hun schoolteam en kunnen dit omzetten in hun praktijk
4. Schoolleiders kennen de wetenschappelijk kaders van **zelf- en sociaal-gestuurd leren** en kunnen het toepassen op het leren van zichzelf, leraren en leerlingen.
5. Schoolleiders zijn **datageletterd** en zetten **onderzoeksvaardigheden** in om de **impact** van hun onderwijskundig beleid en leiderschap samen met het team te **monitoren** en bij te sturen.

Project

onze PBD-GO!-uitgangspunten

- Koppeling van beleid/leiderschap met een didactische inhoud
- Tot op de klasvloer
- Wetenschappelijk onderbouwd en ondersteund
- Integrale aanpak schoolorganisatie
- Combinatie van professionaliseringsmethodieken

Project

onze PBD-GO!-uitgangspunten

- Koppeling van beleid/leiderschap met een didactische inhoud
- Tot op de klasvloer
- Wetenschappelijk onderbouwd en ondersteund
- Integrale aanpak schoolorganisatie
- Combinatie van professionaliseringsmethodieken

Waarom zelfregulerend leren (ZRL)?

- **Onderzoek (zelf-regulerend leren)**
 - Doeltreffend, onderbouwd (en goedkoop), (zie Leerpunt)
 - Nog veel winst te boeken
- **Beleid**
 - Poolstervisie – strategisch plan GO!
 - Eindtermen (o.a. sleutelcompetentie 13)
 - PISA (OESO)
- **Praktijk**
 - Pandemie, innovatieve scholen
 - Individueel én samen leren
 - Breed toepasbaar (vakinhouden, onderwijsniveaus,...)
- **Interne Professionalisering**
 - Pedagogische begeleiders BaO en SO

Metacognitie & zelfregulerend leren ('leren leren')

Heel groot effect tegen zeer lage kosten op basis van sterke evidentie.

Kosten:

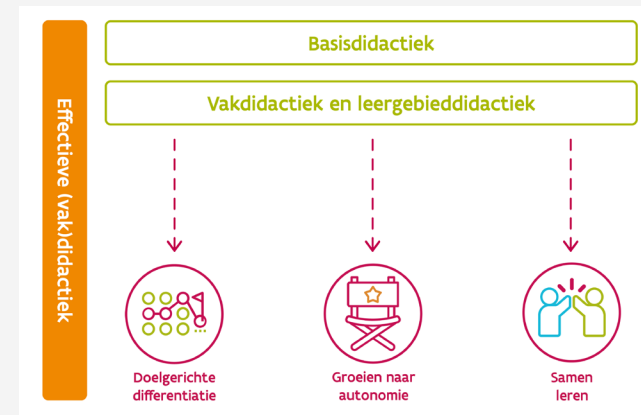

Sterkte:

Leerwinst:

7

GO!

Project

Afgebakende rollen:

- begeleiders BaO, SO en BuO
- **onderzoekers**
- ondersteuning HA
- projectmanagement
- medewerker 'wetenschappelijk onderzoek'
- de schoolteams
- de scholengroep

Onderzoekers

Overkoepelend O&O over alle projecten heen
(olv. Prof. G. Devos)

Onderzoek IN project Iedereen Leider van Leren
(ism. Prof. H. Van Keer en Lies Backers):

- Expertise mbt zelfregulerend leren
- Wetenschappelijk onderzoek:
 - Impactmeting
 - Hoe duurzaam ZRL implementeren?
 - Rol en noden pedagogisch begeleiders?
 - Rol schoolleiders

PBD-GO! Dr. Jeltsen Peeters

- Expertise mbt zelfregulerend leren

Onderzoekers

- Input/expertisedeling theoretische onderbouwing voor de begeleiders
- Begeleiders ondersteunen
- Input/expertisedeling theoretische onderbouwing voor de deelnemers aan het project
- Datageletterdheid deelnemers
- Onderzoeksopdracht bij het project
- Netwerking

Onderzoeksoopzet

onze PBD-GO!-uitgangspunten

- Koppeling van beleid/leiderschap met een didactische inhoud
- Tot op de klasvloer
- Wetenschappelijk onderbouwd en ondersteund
- **Integrale aanpak schoolorganisatie**
- **Combinatie van professionaliseringsmethodieken**

Samenvatting project

Doelgroep

- Gewoon BaO en SO
- 7 groepjes van 5 schoolleiders/beleidsteams die reeds binnen een scholengroep samenwerken
- Betrokkenheid mesoniveau
- Selectiecriteria:
 - Engagement tot opzetten **PLG** in elke school
 - Overeenstemming **GO! visie** op **leiderschap**
 - **Motivatie** om met **ZRL** aan de slag te gaan
 - Prioriteit mbt kwetsbare **leerlingendoelgroepen**
 - Duurzame relatie **PBD-GO!** ikv verduurzaming
 - Een redelijk **standvastig en betrokken team** d.w.z. geen te lage retentie van leraren.

Samenvatting project

Opzet

- 2-jarig traject
- 8 begeleiders – maandelijks overleg
- Volgende ‘inhouden’
 - Onderwijskundig leiderschap
 - Zelf- en samen-gestuurd leren
 - PLG
 - Onderzoekende houding/ datageletterdheid
- Betrokkenheid onderzoekers tijdens halve dag agenda overleg
 - Intern Jeltsen Peeters: expert ZRL
 - Extern Lies Backers: doctoraat ZRL

Onze begeleidingsstrategie

Timing & focus

Scholen-groep

Wie?

- * We zetten PLG SGR op
- * We spreken dezelfde taal over:
 - OKL
 - PLG
 - ZRL
- * We verzamelen data

Wie?

- * We leren van en met elkaar over implementatie PLG, OKL en ZRL
- * We reflecteren over ons eigen ZRL leerproces
- * We gaan aan de slag met ZRL data uit de scholen

Wie?

- * We leren van/met elkaar over implementatie PLG, OKL, & ZRL
- * We reflecteren over het samen-gestuurd leren als PLG SGR
- * We leren hoe we zelf- en samen-gestuurd leren van lerarenteam in PLG kunnen ondersteunen
- * We monitoren de impact op school-, klas-, en leerlingniveau
- * We ontwikkelen acties voor de verduurzaming van OKL, PLG en ZRL binnen school en SGR

Procesteam SGR =

- * Wie? schoolleiders + codi/dico
- * Wat? aansturing PLG SGR

PLG SGR =

- * Wie? procesteam SGR en procesteams van PLG school
- * Wat? leren over (implementeren van) OKL, PLG, en ZRL

School

Wie?

- * We stellen het procesteam op school samen (= schoolleider + trekkers ZRL), procesteam:
 - * neemt deel aan PLG SGR
 - * leert over ZRL
 - * verzamelt schoolspecifieke ZRL data

Wie?

- * We nemen deel aan PLG SGR
- * We brengen de wijsheid rond ZRL in de school naar boven
- * We prikkelen het team rond ZRL
- * We stellen schoolspecifieke doelen obv de verzamelde data

Wie?

- * We nemen deel aan PLG SGR
- * We zetten PLG school op rond ZRL
- * We implementeren ZRL in de school
- * We ondersteunen ZRL leraren en samen-gestuurd leren team
- * We werken aan een meerjarenplan voor ZRL

Procesteam school =

- * Wie? schoolleider en ZRL trekkers
- * Wat? aansturing PLG school

PLG school =

- * Wie? schoolleider, ZRL trekkers en lerarenteam
- * Wat? leren van en met elkaar over ZRL in functie van het versterken van leerprestaties

Rollen

Rollen	 Schoolleider	 ZRL-trekkers	 codi/dico	 Begeleider	 Onderzoeker	 Schoolteam
Jaar 1	<ul style="list-style-type: none"> • Deel van procesteam PLG SGR, én school • Reguleert eigen en gezamenlijke leren mbt OKL, PLG, ZRL binnen PLG SGR • Verzamelt en gebruikt schooldata • Vult twee vragenlijsten in 	<ul style="list-style-type: none"> • Deel van PLG SGR • Deel van procesteam PLG school • Reguleert eigen en gezamenlijke leren mbt OKL, PLG, ZRL binnen PLG SGR • Verzamelt en gebruikt schooldata <p>-> <i>verschil met schoolleider wordt verfijnd doorheen traject (inhoudelijke coaching, aanspreekpunt,...)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Deel van procesteam PLG SGR • Reguleert eigen en gezamenlijke leren mbt OKL, PLG, ZRL binnen PLG SGR • Bereidt opscaling OKL, PLG, ZRL binnen SGR voor 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunt procesteam SGR én procesteam school mbt implementeren van OKL, PLG, ZRL • Ondersteunt zelf- en samen-gestuurd leren binnen PLG SGR • Begeleidt gebruik schooldata 	<ul style="list-style-type: none"> • Deelt expertise mbt schoolbrede implementatie van ZRL • Ondersteunt dataverzameling en –gebruik ikv formuleren schoolspecifieke ZRL doelen • Delen feedbackrapporten op schoolniveau 	<ul style="list-style-type: none"> • Kent het ILL project • Vult 1 vragenlijst in • Kan afhankelijk van schoolcontext druppelgewijs meegenomen worden in het project (facultatief)

Rollen

Rollen	 Schoolleider	 ZRL-trekkers	 codi/dico	 Begeleider	 Onderzoeker	 Schoolteam
Jaar 2	<ul style="list-style-type: none">• Zie jaar 1 +...• ... implementeren PLG school• ... ondersteunen leraren om ZRL in klas te implementeren• ... ondersteunen van het zelf en samen-gestuurd leren van lerarenteam	<ul style="list-style-type: none">• Zie jaar 1 +...• ... implementeren PLG school• ... ondersteunen leraren om ZRL in klas te implementeren• ... ondersteunen van het zelf en samen-gestuurd leren van lerarenteam	<ul style="list-style-type: none">• Zie jaar 1	<ul style="list-style-type: none">• Zie jaar 1 +...• ... bijkomende ondersteuning ikv schoolspecifieke noden	<ul style="list-style-type: none">• Zie jaar 1 +...• ... impactmeting (schoolleider – leraar)	<ul style="list-style-type: none">• Zie jaar 1 +...• ... neemt deel aan PLG school met als doel het implementeren van ZRL met het oog op vergroten leerprestaties leerlingen

Plenaire sessie: ZELFREGULEREND LEREN

28 januari
2022

Lies Backers & Hilde Van Keer

Vakgroep Onderwijskunde, UGent

WAT STAAT ER OP HET PROGRAMMA?

9u30 – 10u	Toelichting onderzoek + feedbackrapport
10u – 10u45	Meetinstrument 1: inhoudelijke kennis over ZRL
10u45 – 11u	Pauze
11u – 11u50	Meetinstrument 2: pedagogische kennis over ZRL
11u50 – 12u30	Meetinstrument 3: overtuigingen m.b.t. ZRL
12u30 – 13u30	Middagpauze
13u30 – 14u15	Meetinstrument 4: competentiegevoel m.b.t. ZRL-implementatie
14u15 – 15u05	Meetinstrument 5: zelf gerapporteerde implementatie van ZRL
15u05 – 15u20	Pauze
15u20 – 16u15	Feedbackrapport schoolleiders + Afsluitende reflecties

PER MEETINSTRUMENT

- Wat hebben we bevraagd?
- Waarom hebben we dit bevraagd?
- Wat kan je terugvinden in het feedbackrapport?

- Hoe ga je hiermee aan de slag?

Plenair

Reflectie in kleine groepjes

HET FEEDBACKRAPPORT

- Beeld van situatie op school en de klaspraktijk
 - Voorkennis activeren
 - Reflectie-instrument
 - Plan op maat opstellen

Lessons learned

Als onderzoekende professional ... veel data ...

- Eigen ervaringen tijdens én na het project
- Doctoraatsonderzoek UGent, vakgroep onderwijskunde, LTI binnen GO! project
- Resultaten GO! rapport vanuit O&O-opdracht
- Resultaten volledig O&O-onderzoek

Onze data-verzameling moest te allen tijde onderbouwd en doordacht zijn, zodat het traject niet onnodig werd verzwaard.

Verzamelde data moet zinvol zijn voor en gebruikt worden door de respondent en daarnaast ook voor onderzoeksdoeleinden kunnen gebruikt worden.

Aanbeveling 1

t.a.v. aanbieders van professionaliseringsinitiatieven

Zet in op de kracht van een multidisciplinair team tijdens een langlopend traject (2 tot 4 jaar). Dat wil zeggen: werk bij de professionalisering en ondersteuning van schoolteams samen met onderzoekers omtrent het thema, met inhoudelijke experts en procesbegeleiders vanuit de begeleidingsdienst én met de professionals op scholengroep- (coördinerend directeurs) en schoolniveau (directeur en leerkrachtenteam).

Inhoudskenmerken van het professionaliseringsinitiatief, cfr. feedbackrapport O&O

	Jouw deelnemers					Alle deelnemers				
	N	Min	Max	M	SD	N	Min	Max	M	SD
Expliciteren van duidelijke theorie	19	3.33	5.00	4.16	0.50	269	2.33	5.00	4.10	0.56
Coherent curriculum	19	2.67	5.00	3.82	0.49	269	1.00	5.00	3.97	0.74
Aansluiten bij individuele noden en voorkennis	19	1.50	5.00	3.34	0.78	269	1.00	5.00	3.63	0.82

Aanbeveling 2

t.a.v. onderwijsbeleid

Als men vanuit collectief leren op bovenschools niveau start is er minstens een 3de jaar nodig om de implementatie tot op de klasvloer te realiseren. Een professionele leergemeenschap op school ontwikkelen vanuit de kennis van een PLG op samenwerkingsverband, vraagt van scholen veel/meer tijd.

Structurele kenmerken van het professionaliseringsinitiatief, cfr. feedbackrapport O&O

	Jouw deelnemers					Alle deelnemers				
	N	Min	Max	M	SD	N	Min	Max	M	SD
<i>"De duur van het PI was gepast om de doelen te realiseren"</i>	19	2	5	3.21	0.98	269	1	5	3.61	0.95
<i>"Ik heb nog nood aan een vervolg op dit PI"</i>	19	1	5	2.89	1.20	269	1	5	3.30	1.26

	Procescoaches binnen uw PI					Alle procescoaches				
	N	Min	Max	M	SD	N	Min	Max	M	SD
<i>"De duur van het professionaliseringsinitiatief was gepast om de doelen te realiseren"</i>	6	2	4	2.67	1.03	41	1	5	3.24	1.02
<i>"De deelnemers hebben nood aan een vervolg op dit professionaliseringsinitiatief"</i>	6	4	5	4.17	0.41	41	3	5	4.32	0.65

Aanbeveling 3

t.a.v. scholen en bovenschoolse structuren

Kies als school heel bewust voor het thema waarin je het team wil professionaliseren. Maak er een topprioriteit van qua tijd, middelen en motivatie zodat ook de implementatie van het geleerde voldoende tijd en ruimte krijgt.

Veranderingen in kennis en vaardigheden m.b.t. sterk schoolleiderschap, cfr. feedbackrapport O&O

	Jouw deelnemers					Alle deelnemers					Aantal keer aangeduid door alle procescoaches als 1 van de 3 praktijken waar hij/zij het meest aandacht aan besteed heeft
	N	Min	Max	M	SD	N	Min	Max	M	SD	Frequentie
Het professionaliseringsinitiatief heeft mijn kennis en/of vaardigheden versterkt op het vlak van ...											
<i>... het ontwikkelen van de kwaliteit van onderwijs (i.e. onderwijskundig beleid vormgeven; positief schoolklimaat en krachtige werk- en leeromgeving ontwikkelen; middelen en mensen inzetten, opvolgen en evalueren om het leerproces vorm te geven; evalueren en bijsturen van het gevoerde beleid en gerealiseerde uitkomsten; ontwikkelen van verantwoordelijkheidsbesef voor kwaliteitsvol onderwijs; het organiseren en vormen van verantwoording over het gevoerde beleid)</i>	19	3	5	4.00	0.47	269	1	5	3.80	0.84	28

Doctoraat Lies Backers (loopt over 6 jaar)

Onderzoek naar de schoolbrede implementatie van zelfregulerend leren

3 onderzoekslijnen:

- In kaart brengen van variabelen op lerarenniveau (inhoudelijke en didactische kennis over ZRL, overtuigingen over ZRL, self-efficacy om ZRL te implementeren en de promotie van ZRL in de klaspraktijk) en de relatie tussen de verschillende variabelen.
- Onderzoeken van het perspectief van pedagogisch begeleiders en schoolleiders op een professionaliseringstraject waarin gefocust wordt op de schoolbrede implementatie van ZRL.
- Het meten van ZRL implementatie zonder enkel gebruik te maken van offline methodes.

Go!